

7. Гнатюк М. М. Міжнародний актор та політична суб'єктність у дискурсі реалістського і ліберального підходів / М. М. Гнатюк // Наукові записки НАУКМА. Політичні науки. – 2014. – Т. 160. – С. 44-48.
8. Commission for Global Governance. Our Global Neighborhood. / Commission for Global Governance. – Oxford: Oxford University Press, 1995.- 432 с.
9. United Nations Public Administration Glossary. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary/tabid/928/language/en-US/Default.aspx>.
10. European Union Global Strategy [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://europa.eu/globalstrategy/en/globalstrategy-foreign-and-security-policy-european-union>.
11. World Bank Group Strategy [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/16095/32824_ebook.pdf.
12. ASSEMBLY, UN General. A life of dignity for all: accelerating process towards the Millennium Development Goals and advancing the United Nations development agenda beyond 2015 / ASSEMBLY, UN General. – New York: United Nations, 2013. – 68 с.

УДК 339.7

Педь І.В.

*доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
Київського національного торговельно-економічного університету*

Олійник А.А.

*аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Київського національного торговельно-економічного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МВФ ЯК ІНСТИТУТУ МІЖДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ

Стаття присвячена дослідженню питань трансформації політики та ролі МВФ в умовах сучасних тенденцій змін світових валютних відносин. Здійснено аналіз можливості введення єдиної світової валюти на основі СПЗ. Розглянуто питання використання золота, валютно-курсового режиму, посилення регулювання МВФ управління валютними резервами центральними банками, нагляду МВФ за валютною та економічною політикою країн-членів. Запропоновано основні зміни до структурних елементів Ямайської валютної системи щодо базового стандарту, використання золота, режиму валютного курсу, інституціонального регулювання МВФ валютної політики держав.

Ключові слова: світова валютна система, МВФ, СПЗ, валютні резерви, режим валютного курсу, золото, нагляд МВФ за світовою валютною системою.

Педь И.В., Олейник А.А. ОСОБЕННОСТИ ТРАНСФОРМАЦИИ МВФ КАК ИНСТИТУТА МЕЖГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ МИРОВОЙ ВАЛЮТНОЙ СИСТЕМЫ

Статья посвящена исследованию вопросов трансформации политики и роли МВФ в условиях современных тенденций изменений мировых валютных отношений. Осуществлен анализ возможности введения единой мировой валюты на основе СДР. Рассмотрены вопросы использования золота, валютно-курсового режима, усиление регулирования МВФ управления валютными резервами центральными банками, надзора МВФ валютной и экономической политике стран-членов. Предложено основные изменения в структурных элементах Ямайской валютной системы относительно базового стандарта, использования золота, режима валютного курса, институционального регулирования МВФ валютной политики государств.

Ключевые слова: мировая валютная система, МВФ, СДР, валютные резервы, режим валютного курса, золото, надзор МВФ мировой валютной системой.

Ped I.V., Oliiynyk A.A. FEATURES OF THE IMF TRANSFORMATION AS THE INSTITUTION OF INTERSTATE REGULATION OF THE INTERNATIONAL MONETARY SYSTEM

The article investigates the transformation of IMF's policy and role in terms of current trends of international monetary relations change. The possibility of introduction of single world money based on the SDR is analyzed. The case of use of gold, exchange rate regime, strengthening the regulation of IMF over central banks' foreign exchange reserves managing, IMF's surveillance over monetary and economic policies of member countries are considered. The changes of structural elements of the Jamaican currency system in terms of basic standard, use of gold, exchange rate regime, IMF's institutional regulation over member countries monetary policies are proposed.

Keywords: world monetary system, the IMF, SDRs, foreign exchange reserves, exchange rate regime, gold, IMF supervision of the world monetary system.

Постановка проблеми. Нестабільність світової валютної системи посилює виникнення глобальних дисбалансів, дисперсію коливання валютного курсу, мінливість потоків капіталу. В таких умовах виникають нові тенденції, підходи до реформування світового валютного порядку.

МВФ являє собою міждержавну фінансову організацію, а також міжнародний форум, призначений для узгодження та вироблення єдиного рішення щодо подальшого формату функціонування міжнародних валютних відносин. Саме тому в науково-практичному плані залишається важливим розгляд проблем

зміни функціональних, організаційних, методичних та ін. особливостей діяльності МВФ у зв'язку з виникнення внутрішніх протиріч у сфері світової валютної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань розвитку світової валютної системи та ролі інституційного регулювання міжнародних валютних відносин МВФ присвячені праці таких вчених як: А. Баргесян, Ю. Данілов, Л. Красавіна, Л. Мяснікова, А. Навой, О. Рогач, Дж. Стігліц, Дж. Айзенман, Р. Купер, Д. Фарел, Ст. Фішер, М. Мусса та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак все ще необхідним є комплексне наукове обґрунтування тенденцій змін сучасної світової валютної системи, а також ролі у цих процесах МВФ.

Основне завдання статті полягає у дослідженні чинників трансформації МВФ в якості інституційної основи реформування сучасної світової валютної системи.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні роль МВФ як інституту регулювання світової валютної системи (МВС) полягає у забезпеченні її відносної стабільності. У таблиці 1 розкриті регламентовані Фондом структурні принципи сучасної МВС.

Таблиця 1
Принципи сучасної валютної системи
(з 1976 р. по т.ч.)

№ п/п	Критерій	Структурний принцип
1	Базовий стандарт	Стандарт СПЗ – міжнародні валютні одиниці
2	Використання золота як світових грошей	Офіційна демонетизація золота
3	Режим валютного курсу	Вільний вибір валютного курсу
4	Інституційний орган регулювання	МВФ, «Група 8», «Група 20»

Джерело: складено на основі [3, с. 49]

Виникнення світової кризи загострило дискусію про роль СПЗ як основи реформованої світової валютної системи. Потребує вирішення питання ролі цієї міжнародної валютної одиниці в поповненні світової валютної ліквідності як міжнародного резервного активу і в якості прообразу наднаціональної валюти.

Протягом 1969-2009 рр. було здійснено чотири розподілу СПЗ на загальну суму 204,1 млрд. СПЗ (близько 310 млрд. дол.), з них майже 90% (182,7 млрд. СПЗ (283 млрд. дол.) на основі емісії 2009 р. проведеної за рішенням «Групи 20» на саміті в Лондоні у квітні 2009 р. в якості одного з антикризових заходів [6]. Це був безпрецедентний захід, що мав на меті сприяння підвищенню загальної ліквідності.

Крім цього, ще з вересня 1987 року сформовані добровільні угоди для забезпечення ліквідності СПЗ. В разі якщо можливості для обміну відповідно до добровільних домовленостей про купівлю-продаж виявляються недостатніми, МВФ може задіяти механізм призначення, в рамках кого держави-члени з досить міцними зовнішніми позиціями призначаються МВФ для купівлі СПЗ за валюти, що вільно використовуються в межах певної величини у держав-членів зі слабкими зовнішніми позиціями. Цей механізм є гарантією ліквідності СПЗ і закріплення за ними ролі резервного активу.

На практиці хоча і відбулось зростання кількості добровільних домовленостей щодо купівлі-продажу СПЗ з 13 до 32 на суму близько 68 млрд. СПЗ в 2009 р., загальний обсяг продажу СПЗ був незначним – близько 3,1 млрд. СПЗ, що менше 2% суми, розподіленої в 2009 році [6]. Хоча розвиненим країнам пропонувалося надати розподілені їм СПЗ Фонду для здійснення пільгового кредитування найбільш розвинених країн, проте всі країни залишили розподілені СПЗ у своїх валютних резервах. Характерно, що в період кризи Фонд з метою підтримки країн, що розвиваються, не виявив зацікавленості в обміні належних їм СПЗ на світові валюти, що входять в кошик СПЗ шляхом відповідного призначення країн. Частка СПЗ у світовій валютній ліквідності залишається незначною – 0,4%.

Як бачимо, розвинуті країни, а саме США та країни Єврозони, що володіють більшістю голосів для ухвалення рішення щодо емісії СПЗ (рішення вимагає схвалення 3/5 голосів країн – членів, на які припадає 85% голосів) не мають значної зацікавленості у збільшенні обсягів СПЗ. Основна причина криється у прагненні країн-емітентів зберегти провідне становище своїх валют у світовій економіці.

Сучасна система розподілу СПЗ не відповідає потребам країн, що розвиваються, так як більшість голосів (60%) припадає на розвинуті країни, що не зацікавлені у додаткових емісіях СПЗ. У зв'язку з цим виникає потреба розробки нових форм, уточнення параметрів розподілу емісії між країнами-членами та порядків забезпечення додаткової емісії СПЗ для задоволення потреб держав у ліквідності.

В свою чергу, з огляду на додаткову емісію СПЗ, дискусійним залишається питання інфляційних наслідків додаткової емісії СПЗ [11]. Хоча сам Фонд заперечує можливість зростання інфляції, варто врахувати відсутність широкого практичного досвіду регулярної емісії СПЗ. А вже станом на 2016 р. обсяг розподілених СПЗ відносно світового ВВП становить 0,26%, світової торгівлі – менше 1%.

Незважаючи на статус СПЗ як основи світової валютної системи, ця міжнародна валютна одиниця не стала привабливим резервним засобом (частка в світових валютних резервах – менше 1%). У кризовий період одним із напрямів збільшення ліквідності СПЗ може стати введення проекту «рахунків заміщення», запропонований ще у 1970-х роках, що полягає у розміщенні країнами частини валютних резервів в обмін на СПЗ, що фактично означає автоматичне кредитування державами з активним платіжним балансом своїх торгових партнерів (з пасивним торговим балансом) [16]. В період фінансової кризи 2008-2009 рр. середньорічні валютні резерви, які не використовувались, тобто не були розміщені у боргові цінні папери, становили 2 трлн. СПЗ. Проте з урахуванням низької якості СПЗ на відміну від світових валют країни не виявляють готовність надавати свої валютні резерви в обмін на СПЗ [7, с. 36]. Крім цього, ставка прибутковості по СПЗ низька і визначається директивним методом, а не ринковим, – на основі ставок за короткостроковими борговими зобов'язаннями урядів в цих валютах – долар США, євро, юань, фунт стерлінгів, ієни. В цілому корзина з п'яти валют є більш захищеною та стабільною, що знижує ризики порівняно з розміщенням валютних резервів у одній валюті. Проте, з іншого боку, розміщення резервів у СПЗ знижує можливості диверсифікації валютних резервів у розміщення в інших валютах, або ж у державні облигації емітентів цих валют.

З метою підвищення привабливості СПЗ як міжнародної валютної одиниці МВФ змінив порядок формування валютного складу кошика СПЗ. З цією метою здійснюється перегляд часток валют і принципів включення нових валют. В листопаді 2015 р. Фонд в черговий раз (раз в п'ять років) переглянув розподіл часток валют в кошику СПЗ, що відображено в таблиці 3.

В цілому, зміни частки валют в кошику СПЗ відображають трансформацію співвідношення сил у світовій економіці. З 1 жовтня 2016 р. відбулось включення китайського юаня до складу кошика СПЗ. Донедавна питання збільшення використання юаня в міжнародних розрахунках відбувалось за рахунок збільшення обсягів товарообороту КНР з іншими країнами. Найбільш помітним є так зване «юаневе кільце» – сукупність сусідніх країн з Китаєм, де

вперше юань за підсумками 2016 року став основою розрахунків, випередивши єну, гонконгський долар і долар США.

Таблиця 3

**Частка валют у кошику СПЗ
за період 2001-2020 рр., %**

Валюти	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016-2020
Долар США	45	44	41,9	41,73
Євро	29	34	37,4	30,93
Фунт стерлінгів	15	11	11,3	8,09
Єна	11	11	9,4	8,33
Юань				10,92

Побудовано на основі: [6]

Хоча відбулось включення китайського юаня до кошика валют СПЗ, в цілому реагування ваг кошику на макроекономічні зміни є повільним. Зокрема, відбулось незначне зниження частки долара з 41,9% до 41,73%, що стало результатом повільної «дедоларизації» міжнародних валютних відносин. Суттєве зменшення частки євро з 37,4% до 30,93% відображає боргові та фінансові проблеми країн Єврозони. Незважаючи на глибокі кризові потрясіння в економіках цих країн, збереження ролі долара і євро все ще залишається високим у зв'язку з відсутністю альтернатив [5].

У жовтні 2011 р. засіданням «Групи 20» рекомендовано МВФ обговорити критерії розширення валютного кошику СПЗ. Замість критерію «вільно використовувана валюта» запропонований новий принцип – акцент на масштабі використання даної валюти на фінансових ринках на основі трьох її характеристик: в якості ліквідних коштів на валютних ринках, засобів хеджування, емісії боргових цінних паперів в цій валюті. Для цього запропоновано чотири індикатори: частка валюти в світових валютних резервах, оборот валютного ринку (спот-ринку і похідних фінансових інструментів), прибутковість за процентними цінними паперами, номінованими в цих валютах [6]. Незважаючи на декларований намір вивчити можливості розширення валютного складу кошика СПЗ, перегляд вимог відбувається по лінії їх посилення, так як до таких стандартних показників, як широке використання в світових резервах країни та широке використання в міжнародній торгівлі також додано критерії використання валюти в емісії цінних паперів, у банківських зобов'язаннях, а також як критерій – значний об'єм термінових угод з валютою на валютному ринку.

На сьогоднішньому етапі найбільш імовірними країнами, що розвиваються, валюти яких можуть бути включені до валютного кошику СПЗ, є країни БРІКС. Насамперед, це пов'язано з тим, що за роки фінансової кризи 2008-2009 рр. країни БРІКС зазнали чи не найменших втрат і протягом останніх років відіграють помітну роль у відновленні глобальної економіки.

В перспективі включення нових валют країн, що розвиваються, в тому числі країн БРІКС, до кошику СПЗ вимагатиме зміцнення їх економічного та валютного потенціалу. Хоча включення валют до кошику СПЗ сприятиме підвищенню їх авторитету при відносній валютній стабільності, проте це не захистить країни від кризових потрясінь та девальвації. Таким чином, для включення валюти в кошик СПЗ першим кроком повинно стати підвищення ролі нових економічних центрів у світовій економіці. Під-

вищення ролі Китаю у світовій фінансово-валютній системі визначило включення в кошик СПЗ китайського юаня з 1 жовтня 2016 р. [8]

Проте з огляду на намір Фонду підтримувати стабільну вартість валютного кошика СПЗ, включення нових валют, очевидно, буде відбуватися вкрай вибірково. Необхідно врахувати, що процедура прийняття цього рішення вимагає подолання позицій країн-емітентів світових валют, в першу США і країн Єврозони, які зацікавлені в збереженні провідних позицій долара і євро, сумарна частка яких в кошику СПЗ становить 72,66% [6]. При цьому Фонд зберігає за собою право остаточного рішення про включення валют в кошик СПЗ в залежності від конкретної ситуації.

Реформа базового принципу світової валютної системи пов'язана з ідеєю формування наднаціональної валюти, в тому числі на базі СПЗ. На думку Дж. Стігліца, функціонування глобальної резервної валюти, що не пов'язане з особливостями зовнішньоекономічного становища окремих країн і їх грошово-кредитної політики, сприяло б більшій стабільності світової валютної системи [9, с. 269].

З економічної точки зору, видається малоімовірною пропозиція щодо трансформації СПЗ в світову валюту за допомогою забезпечення визнання з боку приватного сектора, в першу чергу, шляхом переходу на міжнародні розрахунки в СПЗ по торговим і інвестиційним операціям [10, с. 38]. Адміністративними методами дана мета не може бути досягнута, тому що учасники ринку керуються критеріями надійності і зручності при виборі валюти для міжнародних розрахунків.

Збільшення емісії СПЗ в 2009 р не сприяло підвищенню їх в якості прообразу наднаціональної валюти. У 2013 р МВФ поставив під сумнів необхідність посилення їх ролі як заходу поліпшення якості світової валютної системи в довгостроковій перспективі, визнавши її другорядність по відношенню до зміцнення міжнародного співробітництва з питань економічної політики, посилення нагляду за світовою валютною системою і фінансовим сектором, розвитку фінансових ринків країн, що розвиваються [6].

На нашу думку, становлення єдиної світової валюти можливе у довгостроковому періоді. Використання СПЗ у ролі світової валюти поки що не підтверджується практикою. Тим не менше, враховуючи дилему, сформульовану Р. Триффінгом у 1960-х рр., яка заперечувала роль національної валюти у якості повноцінних світових грошей, вважаємо за можливе реформування світової валютної системи на основі наднаціональної валюти у формі СПЗ.

Світова фінансова криза сприяла активному розміщенню валютних резервів центральних банків у золоті. Так, якщо з 1992 р. по 2008 р. золоті резерви зменшились з 35 тис. до 30 тис. тон., то вже станом на початок 2017 р. обсяги золотих резервів склали 33,36 тис. тон. Тобто, фактично золото продовжує використовуватись як реальний резервний актив. Монетарне золото переважає в структурі офіційних резервів розвинених країн (в США, Німеччині, Італії, Франції – 66-70%) [1, с. 25].

З метою недопущення порушення функціонування ринку золота, тобто, різкого зниження його ціни, центральні банки розвинених країн відновили з МВФ Угоду про авуари в золоті, обмеживши його продаж 400 т. на рік і 2000 т. за п'ять років з 27.09.2009 р. У зв'язку з цим становить інтерес пропозиція щодо доцільності відновлення в статуті МВФ статусу золота як реального резервного активу [5, с. 5].

Значній ролі приділено реформуванню режиму валютного курсу. Якщо при Бреттон-Вудській валют-

ній системі режим валютного курсу країн-членів МВФ мав бути фіксованим, то в умовах Ямайської валютної системи країнам надано можливість самостійно обирати валютно-курсний режим, що зафіксовано у Статуті МВФ. Тим не менше МВФ у більшості випадків декларує необхідність та важливість впровадження гнучкого валютного курсу, що в повній мірі відобразатиме зміни ринкової кон'юнктури відповідно до позиції неолібералізму [4, 18].

Однак питання вибору плаваючого валютно-курсного режиму є дещо дискусійним серед ряду зарубіжних експертів, які вважають, що, враховуючи специфіку і конкретні випадки, підхід не може бути універсальним. Наприклад, Ст. Фішер, вважає, що строго фіксований або вільно плаваючий курс краще для забезпечення доступу країн на світовий ринок капіталу, в той час, як Дж. Френкел вважає, що для країн більш прийнятні проміжні варіанти курсової політики. За оцінкою Г. Кальво і К. Рейнхарта, прихильність країн, що розвиваються, до фіксованого валютного курсу є раціональною, так як пов'язана з побоюваннями його значних коливань, що підсилює спекулятивні атаки на національну валюту, а при його зниженні провокує відтік капіталу з країни [14, 20].

Варто зазначити, що станом на 2014 р. лише 65 країн використовують плаваючий валютно-курсний режим [12, с. 7]. Тобто, більшість країн в межах власних економічних інтересів вважають за потрібне дотримуватись фіксованого та проміжного режиму валютного курсу.

Таким чином, можемо визначити доцільним МВФ сприяти збалансованості та відповідності валютних ринків країн-членів ринковому середовищі через посилення гнучкості валютно-курсних режимів. Проте у виборі валютного режиму країною також необхідно забезпечувати наявність компромісних рішень з урахуванням специфіки та конкретних умов країни.

В рамках сучасної світової валютної системи поглиблюється політика МВФ щодо інституційного регулювання міжнародних валютних відносин.

Відповідно до статті IV свого статуту Фонд здійснює нагляд за станом світової валютної системи і світового фінансового ринку, а також за економічною і валютною політикою 189 країн-членів з метою виявлення можливих ризиків внутрішньої і зовнішньої нестабільності і розробки рекомендацій по стабілізації економічного розвитку. Ця функція Фонду здійснюється за наступними напрямками [6]:

- двосторонній нагляд (національний рівень нагляду). Оцінка Фондом політики кожної країни-члена (питання курсової, грошово-кредитної, податково-бюджетної, фінансової політики) і публікація відповідних доповідей;

- регіональний нагляд (регіональний рівень нагляду). Доповіді про перспективи розвитку регіональної економіки;

- багатосторонній нагляд (глобальний рівень нагляду). Випуск «Перспективи розвитку світової економіки», «Доповіді по питанням глобальної фінансової стабільності», «Бюджетний вісник» – аналітичні матеріали глобальних фінансово-економічних питань.

З урахуванням прискореного розвитку фінансового ринку, а також переважання фінансових операцій (в період 1990-2006 рр. обсяг світової фінансової ринку збільшився з 20,3 до 167 трлн. дол., в той час як світовий ВВП – з 10,1 до 48,3 трлн. дол. [13]) реформування МВФ направлено на посилення нагляду за фінансовим сектором. Фінансова криза 2008-2009 рр. зумовила необхідність посилення міждержавного, національного нагляду та регулюючих заходів, в тому

числі і з боку МВФ щодо світового та національного фінансових ринків [2, с. 6]. З 2009 року визначено важливість підвищення прозорості та якості інформації, зниження ризиків дефіциту ліквідності (за допомогою збільшення резервів учасників фінансових ринків), розробки макропруденційної політики та раннього попередження кризових потрясінь; формування справедливої конкуренції на світовому фінансовому ринку (за допомогою вдосконалення регулювання і нагляду і співробітництва країн); зміцнення національної та міжнародної системи забезпечення ліквідності світового фінансового ринку.

Підхід Фонду полягає у виявленні джерел ризиків в національних фінансових системах і оцінці їх потенційного впливу на макрофінансову стабільність в цілому. Таким чином, посилення аналізу і регулювання фінансового сектору на національному рівні розглядається як фактор підвищення стійкості функціонування світового фінансового ринку в цілому, враховуючи взаємозалежність і інтегрованість його окремих елементів.

Ще одним напрямом реформування наглядової функції МВФ є розробка його рекомендацій з управління міжнародними резервами країн-членів. До світової кризи проявилася тенденція їх безпрецедентного накопичення деякими країнами, особливо країнами, що швидко розвиваються, в першу чергу Китаєм (до 1,5 трлн. дол. у 2007 році). Інші держави, з огляду на досвід недостатньої ефективності світових фінансових інститутів в умовах кризових потрясінь і обмеженості їх коштів, створюють власний «запас міцності».

Враховуючи дискусії щодо взаємоз'язку обсягів міжнародних валютних резервів та фінансової стійкості, МВФ та Радою з фінансової стабільності було визнано позитивну роль валютних резервів у зменшенні валютних потрясінь. у 2010 р. Крім цього, у 2011 р. на зустрічі «Групи 20» перед Фондом було поставлене завдання щодо оцінки достатності валютних резервів країн-членів. На базі подальших досліджень МВФ було обґрунтовано неприйнятність універсального підходу до формування та управління міжнародними валютними резервами країн-членів, визначено необхідним оновлення методики з урахуванням специфіки держав, економічної політики, можливості термінових запозичень, загального обсягу міжнародних вимог та зобов'язань [15]. Фактично оновлення вимог означало заміну консервативного підходу до управління резервами методикою, що може враховувати нові фактори вразливості держав. Зокрема, врахування таких показників як зменшення притоку нових прямих інвестицій, відтік іноземних портфельних інвестицій та ін. показники.

Важливим напрямом удосконалення політики управління Фонду в області нагляду за міжнародними резервами країн-членів став аналіз практики управління ними з урахуванням негативного впливу світової фінансово-економічної кризи, в тому числі з метою поновлення його рекомендацій у цій галузі. На основі результатів досліджень робочої групи у складі представників центральних банків, органів грошово-кредитного регулювання ряду країн, експертів ЄЦБ і БМР Фонд оновив з лютого 2013 р. сформульовані в 2001 р. «Керівні принципи по управлінню валютними резервами країн» [6]. У рекомендаціях Фонду з управління національними міжнародними резервами країн-членів акцент зроблений на важливості системи управління ризиками (інституційними та організаційними). Це фактично означає стимулювання їх розміщення в боргові цінні папери держав-емітентів

провідних світових валют – долара, євро – або в майбутньому – облігації МВФ.

З урахуванням вищезазначеного можна стверджувати, що Фондом здійснюється розширення нагляду за валютною політикою країн-членів, включивши до предмету нагляду також і показники оцінки достатності міжнародних резервів країн – членів, їх вплив на стан і стабільність світової валютної системи, а також політику управління ними. Проте юридичне закріплення додаткових повноважень МВФ фактично може обмежити валютну політику країн-членів, що не відповідає їх суверенним інтересам.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, проаналізувавши основні елементи організації світової валютної системи та ролі МВФ у її реформуванні, можна визначити необхідність проведення комплексних змін структурних принципів Ямайської валютної системи. На нашу думку, необхідним є наступні зміни організації світової валютної системи:

- заміна стандарту СПЗ більш гнучким багатовалютним стандартом, що краще відбиватиме позиції країн у світовій валютній системі;

- відновлення золота як реального резервного засобу, що фактично використовується центральними банками як резервний актив;

- збереження існуючого в сучасній світовій валютній системі права вибору країнами будь-якого режиму курсоутворення національної валюти;

- забезпечення вдосконалення діяльності Фонду як інституту не тільки валютно-кредитного, а й фінансового регулювання;

- посилення наглядової функції МВФ із забезпеченням виконання норм усіма країнами-членами для уникнення ризиків фінансового та валютного характерів.

Головними напрямками подальших досліджень мають стати питання ефективності запровадження наднаціональної валюти, в контексті можливості забезпечення ліквідності, стабільності світової фінансової системи, а також ролі МВФ у цьому процесі. Важливим є дослідження необхідного ступеня можливого інституційного регулювання МВФ національної валютної політики кожної країни-члена.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барсеґян А.Г. Перспективы реформирования мировой валютной системы / А.Г. Барсеґян // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». Том 24 (63). – 2011 г.- № 1. – 27 с.
2. Данилов Ю., Седнев В., Шипова Е. Финансовая архитектура посткризисного мира: эффективность и/или справедливость? // Вопросы экономики. 2009. № 11. 16 с.
3. Красавина Л.Н. Концептуальные подходы к реформированию мировой валютной системы // Деньги и кредит. № 5. 2010. 54 с.
4. Красавина Л.Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: учебник для вузов; кол. авт. под ред. Л.Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2013. С.63.
5. Красавина Л.Н. Тенденции и перспективы развития международных валютных отношений в условиях глобализации и регионализации мировой экономики и валютная политика России. М.: Финансовый университет, 2012, 16 с.
6. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/index.htm>.
7. Рогач О. Пошук шляхів реформування світової фінансової архітектури / О. Рогач // Міжнародні відносини. – 2013. – № 1(40). – С. 33-37
8. Статус авансом: юань будет включен в число резервных валют МВФ в 2016 году [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://south-insight.com/node/217791>
9. Стиглиц Дж. Доклад Стиглица о реформе международной валютно-финансовой системы: уроки глобального кризиса. М.: Международные отношения, 2010
10. Фетисов Г. О мерах по преодолению мирового кризиса и формированию устойчивой финансово-экономической системы // Вопросы экономики. 2009. № 4, 323 с.
11. Aizenman J. International reserves: precautionary versus mercantilist views, theory and evidence / J. Aizenman and J. Lee // Open Economies Review. – 2007. – № 18. – P.191–214.
12. Annual Report on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/nft/2014/areaers/ar2014.pdf>
13. Farrell D., Fölster C.F., Lund S. The McKinsey Quarterly, Long-term trends in the global capital markets. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.encarnation.com/site/HARVARD_LECTURES/Entries/2009/3/30_Financial_Services_I_Capital_Markets_files/Mckinsey%20Quarterly,%202008.pdf
14. Fischer S. Exchange Rate Regimes: Is the Bipolar View Correct? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econ.ucdenver.edu/beckman/Econ6410/fisher.pdf>
15. IMF Executive Board Discusses Assessing Reserve Adequacy Public Information Notice (PIN) No. 11/47 April 7, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/np/sec/pn/2011/pn1147.htm>
16. Renovation of the Global Reserve Regime: Concepts and Proposals by Peter B. Kenen, Princeton University CEPS Working Paper No. 208 June 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.princeton.edu/ceps/workingpapers/208kenen.pdf>